

HVORFOR HEDDER GRUNDEN CANCER ?

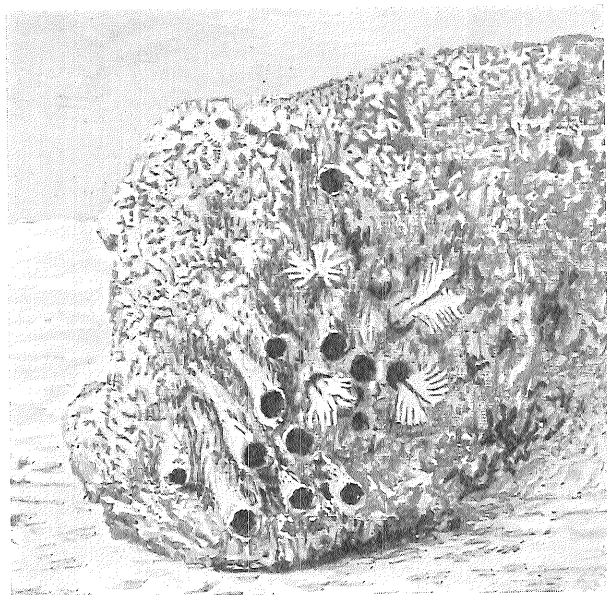
Av

LOUIS E. GRANDJEAN

I „Søkortets Stednavne“ under no. 49 har jeg, følgende lokale hjemmelmænd, tolket grunden Cancers navn på en måde, som ikke kan fastholdes, efter at jeg ved en anden søhistorisk undersøgelse faldt over en fodnote i *Henrik Krøyer*: „De danske Østersbanker“, Kbhvn. 1837, pag. 21, hvori følgende meddelelse :

„Hermeller, hvis sandrør er fæstede på østerserne — — — angriber bankerne. En slags rødblodede orme — — — om hvilke Cuvier siger, at den hæfter sine rør på østersens skaller og hindrer forplantning. Om det er denne eller en anden amphitrite, de slesvigske østersfiskere betegner under navnet Sandrollen eller *Kanker* har jeg ikke haft lejlighed til at undersøge.“

Som nævnt i „Søkortets Stednavne“ er udtalen av navnet i stedmålet *Kanker*, mens søkortene har Cancer. Hvis disse orme stadig fandtes på grunden, forekom det mig, at det måtte være deres tilstedeværelse, som havde givet anledning til grundens navn. Herpå er der analoge tilfælde og eksempler. Flere grunde er opkaldt efter en anden børsteorm, *serpulida*, som tilligemed kalkalger av fiskerne betegnes *koraller*, hvilket de også officielt betegnes som i Den danske Lods I, 1941. Således har *Koralrevle* mellem Djursland og Anholt navn av bundens orme og alger. Også *Koralbunken* i Aalbæk-bugten har navn efter bundens art. Grundene ved Hvidesten — (Hvæssesten) har ligledes navn efter børsteorm eller alger, som slider fiskernes våd eller garn itu. Ægte koraller findes jo ikke levende i vore farvande.

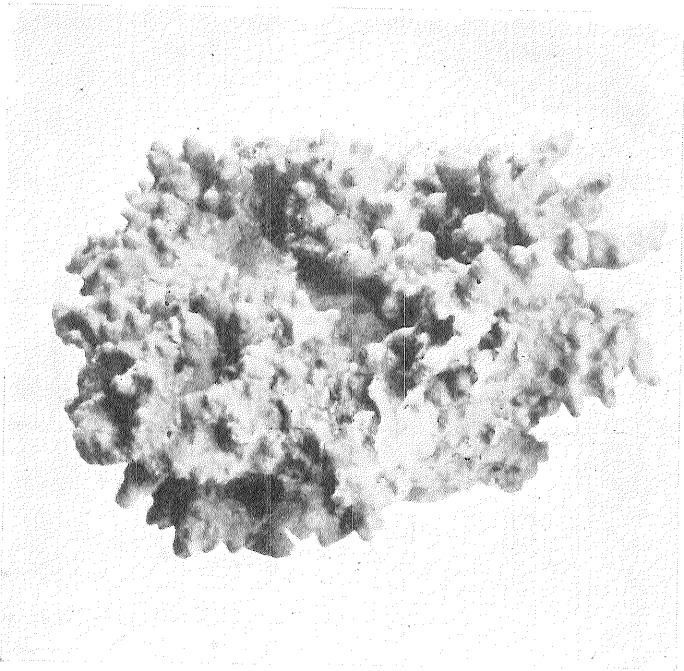
Kanker, Krøyers Hermeller, eller som de nu kaldes Sabellaria. Efter Kuckucks bog „Der Strandwanderer“ venligst udlånt av Dansk biologisk Station, Charlottenlund Slot.

Hatterrev eller Krogrev (no. 268) har på samme vis navn efter en serpulide (sørør), som overalt gror på revets mange sten.

Hvad er Kanker og findes den på grunden Cancer?

En henvendelse til mag. scient. fru *Elise Wesenberg-Lund* på Zoologisk musæum bragte først på det rene, at Krøyers „hermeller“ er en hermelide, som nuomstunder går under den latinske betegnelse *sabellaria*. Det er en børsteorm, som danner lange rør av sandet og som bygger kolonivis. Disse sandrørsklumper ligner netop små sandruller; „Sandrollen“. Det slesvigske navn Kanker kunne måske nok henføres til det dialektiske kanke: forvikles, om garn, hvis disse sandruller just blev forviklet i våd og garn.

Kalkalger eller som de populært kaldes Koraller. $1\frac{3}{5}$ gang forstørret.
 Fotografi fra Dansk biologisk Station.

En anden henvendelse til direktøren for Dansk Biologisk Station, dr. phil. *H. Blegvad*, gav den interessante oplysning, at disse sabellaria (Kanker) netop findes i stor mængde på grunden *Cancer* og meget ofte følger med op i fiskernes våd. På *Cancer* har der været et betydeligt rødspættefiskeri gennem årene, hvor vådet drages langs bunden.

Under disse omstændigheder skulle der næppe være betænkeligheder ved at fastslå, at grundens navn skyldes den rige forekomst av Kanker, sabellaria, på den, selv om navnet Kanker for børsteormen nu ikke kendes mere. „Jeg har spurgt adskillige fiskere“, skriver sekretæren i Vestjydsk Fiskeriforening, *Albert Nielsen*, Esbjerg, „men ingen av dem, jeg har talt med, har hørt dette navn, Kanker, i forbindelse med børsteormene“. De slesvigske østersfiskeres navn på børsteormen er *glemt*, men

navnet, som blev overført på grunden, lever altså videre — og blev årsagen til, at de gamle østersfiskere blev trukket frem; de er navnegiverne.

Skibsreder *Knud Lauritzen*, der venligst har stillet clichéer til rådighed for denne lille artikel, har også personlig anstillet undersøgelser om navnet og har meddelt, at der er uenighed om navnet, idet nogle mener, at der tidligere har været krebsdyr (cancer) i store mængder på grunden, hvis sydside skal være meget stenet, mens andre mener, at der aldrig er blevet fisket på grunden, og at de omtalte børsteorme slet ikke findes her men i Ho-bugten.

Selv om børsteormene ikke mere skulle findes på grunden, udelukker dette jo ingenlunde, at de har været der, da grunden blev navngivet i slutningen av 1700-tallet. Navnet er først angivet i kortet av de opmålende søofficerer umiddelbart efter 1800. At man dengang skulle have optaget et latinsk navn for krebs på en grund, må vist betvivles, og stednavneforskerne lægger som bekendt megen vægt på *den lokale udtale* av navnet — og den er jo kanker!

Jeg takker skibsreder Knud Lauritzen for udmærket samarbejde til klaring av denne grunds navn. Der er adskillig flere navne i „Søkortets Stednavne“ som trænger til fornyede undersøgelser, hvad hr. Lauritzen og jeg vidste, da bøgerne blev udsendte, og kommer tid kommer måske råd. Synd ville det dog være, hvis den fortsatte forskning helt standsede.